

מתוך ספרים הם יודים

עאת: רות גפן דותן, הוצאת ערכז להשכלה תל חי

פונזו מן האגם הצוחק

כתבה: שלומית כהן-אסיף, איורים: הילה חבקין, הוצאת: "פנינים" (מסדה") 1996, 36 עמ', מנוקד על רקע צבעוני-ציורי.

מעשה בדרקון (מהסוג שאינו מפחיד) יש לו 7 ראשים - ששישה מהם שמורים ורכוסים ברוכסן בבטנו. אותם הוא מאוורר מידי פעם, חוזר ומונה וחרד לשלומם. לכל ראש צבע-תכונה-ייצוג ואופי. אבוי אם אחד יאבד! כי כולם חשובים היו למקהלתו של פונזו. ואכן, זה כמעט-כמעט קרה; אחד הראשים, סגול וחולמני זה "שלא אהב לשיר במקהלה ולא אהב לחשוב, אהב לעצום עיניים ולחלום"... הראש המיוחד הזה - נעלם!

פונזו מגיע בחיפושיו הנואשים לגדה הרחוקה של האגם, גדה שאסור היה לראשו להיות בה... שם הוא גילה ילד ש... יש לו רק ראש אחד" (איזה מסכן) - אך לא את הראש האבוד... הלה, בכ"ז חוזר, לאחר שפונזו החל לנגן לעצמו שיר עצוב... ומכאן מסתבר שגם אם יש שישה ראשים מוגדרים, אי אפשר בלא "ראש חולם" וגם שהאחרון עשוי להתחבא בכינור ובחליל ו... לחלום לו חלומות.

סתם יום רגיל

כתב ואייר: רוד קלמנט, עברית: דפנה עוזרי, הוצאת: "כרטא" ירושלים 1996, 30 עמ'.
זה ספר מאוייר המוסבר בכיתוב. על אף שהוא כתוב בגוף שלישי, כל כולו - בכיתובו מעין: "קמתי, התלבשתי, התרחצתי" וכו'. סקירת יום בחייה של אחת עמליה. בנאלי. אפילו לא סיפור.

אך עיקרו איוריו - הם-הם, המספרים בלשון-המראות את העלילה האמיתית בהומור, דימיון ומקוריות במיטבם.

בעזרת האיורים אנחנו יודעים מה באמת רואה, חושבת ומרגישה גיבורת הסיפור. שהוא "מה שאומרים מכאן (במציאות) ולא רואים משם (בדימיון)".

הם הפליגו בים במסננת

כתב ואייר: אדוארד ליר, עברית: אורה מורג, הוצאת: "מחברות לספרות" 1996, 84 עמ'
בספר 23 יצירות, כולל "המילון האלפביתי" המפורסם, וגם משיריו הסיפוריים

ומחמשיריו. כולם - אי-גיוניים, אבסורדיים, שיש המכנים אותם "שטותיים" והם דווקא מאד-מאד "חכמים" - ואותם - ולהם - או שאוהבים או ש... זוהי הגירסה העברית, השלישית, הידועה לי (דפנה עבר-הדני בשנות השישים, והיא שהמציאה את המונח אי-גיון), רינה ליטוין לפני כשנה וזו של היום. כולן, יצירות על יצורים, ומצבים שמרגע צאתם לאוויר העולם (במאה שעברה) כבשו את עולם אוהבי היצירה הספרותית-אמנותית. מורי דרך להרבה אי-גיון ומשחק.

ירמיהו כוס-קקאו,

כתב: ירמי עמיר, איורים: מישל קישקה, הוצאת: "ידיעות אחרונות / ספרי חמד", 1996, 32 ע', מנוקד. 24 שירים מכותרים. מחורזים. קיצביים בגוף ראשון. רובם קצרים כ"חרוזי-אמירה" וכולם ביטוי לחוויות, אירועים, ביטוי-אישי למחשבות והרהורים, מעולמו של המחבר, עולם המוכר לילדים רבים מניסיון חייהם הם. השירים - ביטויים עכשווי, מציאותי ואמין. כמו:

"גדול או קטן	או: "זריקה
כדי להתרחץ לבד,	לפני שאני מקבל זריקה
אני כבר גדול,	אני עושה כזאת הצגה
כדי ללכת לישון מאוחר	שעוזרת לי לא לפחד
אני עוד קטן,	אבל האחות לא מבינה
אז מה אני בכלל?!"	את זה
	מה אין לה לב?"

הכיתוב אינו בחזית העמוד, עובדה המקשה על ילדי "ראשית קריאה" בעיקר משום שגם מידותיו של הספר מקשות עליהם לסובב את הספר ולהפכו. איורי מישל קישקה מחויכים, גדולים - בין קריקטורה לקומיקס.

משקפיים של חלום,

כתבה: דבורה קוויוויר, איורים: נורית יובל, הוצאת: "דני-ספרים" 1996, 24 ע', מנוקד. בספר 11 שירים, מהם 9 שירים סיפוריים שנושאים חלום בשינה ובהקיץ ו-2 - האחד, "הדס וגל" על שתי בנות שובבות ((ע' 20-21) ו"סימן שהגיע הסתו" (ע'24) שהוא ממש ריחו של הגליל. גם שני הנ"ל נוגעים-לא נוגעים בחלום.

החלום, כידוע, מעסיק, מסקרן, קסום. את פישרו מחפשים מאז ימות עולם. בספרנו הוא מלא צבע, דימיון וצליל הן בכיתובו והן באיוריו המלבבים. כדאי! לא רק כ"שיר ערש". טוב גם לילדי ראשית-קריאה, לעוסקים בנושא הלימודי "יום ולילה" "חלומות" ועוד.

האם הם יאהבו אריה?

כתבה ואיירה: קידי מקדונלד דנטון, עברית: נעמי בן גור, הוצאת: "מטר / ילדים" 1996, 26 ע', מנוקד. זה ספר מחוייך כדרך הספרים שהנם פרי יצירתו של מחבר אחד, הן בכיתוב והן באיור - אין להפריד בו בין "קריאה" ל"התבוננות". הסיגנון קולח והוא סיפור-משחק על אחת אנה, המחפשת תשומת לב "אנה חלמה שהיא צפור - אך כשהתעוררה ראתה שהיא לא" ובכ"ז "דימינה לעצמה שהיא צפור בקן, אך מאחר וקן קטן מדי" (זוכרים? מבקשת תשומת לב!) היא מדמה עצמה לדוב במערה, וגם כאן טרם הגיעה למשאת נפשה. חשבה אולי להיות "ענקית כדינזאור, דינזאורים כידוע קשה לחבק. אז אולי ארנבת? אבל, ארנבת שקטה מדי..." והפתרון: "אריה, כי אריה אוהב לשחק" והוא בין אלה ש"מתקרבים לאט... מזנקים... אוכלים ורצים מהר" וכו'. על אף לבטיה: "האם הם יאהבו אריה!?" היא מחליטה בחיוב ו-סוף לסיפור המחוייך.

סיפור-משחק, שהנו חוויה מוכרת לילדים רבים...

תולתול שתום העין,

כתבה: אלא גיא, איורים: נורית צרפתי, הוצאת: "ספרית פועלים" (ניצן - לקורא הצעיר") 1996, 45 ע'. סיפור מציאותי ואמין ב-5 פרקים מכותרים. סיפור אפיזודאלי, כמעט מותחן ועיקרו: חתלתול שבעיניים זרות נראה מכוער (כי הוא "קיקלופ" "חד-עין") - שמוכנס למשפחת "הדס" (היא גיבורת הסיפור) כמעט ב"אונס" וכניעה למציאות. "מצליח" בלא להתכוון כמובן, ליצור חברות אמת בין 3 ילדות, השונות זו מזו, לא לפני שבזכותו נרפאה האחת מביישנותה והאחרת, הונמכה גאוותה כ"מלכת הכתה"... ועוד בסיפור פחדי החתול שכמעט גרמו למותו. על אופיו האמיתי של החתול שהוא גם צייד ("רשע" כזה), על אהבה שאינה תלויה בדבר. על יצירתיות, משחק דרמטי והווי כתה, ובעיקר, על דרכן להתבגרות של שלוש ילדות ומעברן לטרום-נערות. והכל בזכות... חתול שתום-עין שנמצא ברחוב. סיפור מרתק וכדאי, ולא רק לאוהבי חתולים ובע"ח.